

Экалагічная бяспека шматразовай упакоўкі

Кожны год у свеце ствараецца каля 300 млн тон адходаў, палова з якіх — пластыкавая ўпакоўка. Некаторыя яе віды могуць раскладацца да тысяч гадоў, паралельна забруджваючы глебу і ваду.

Для барацьбы з гэтай праблемай больш як у 60 краінах свету сёння ўведзены забароны і штрафы для абмежавання ўтварэння аднаразовых пластыкавых адходаў, пераважна пакетаў і вырабаў з пенапласту, такіх, як пенаполістырол. Большая частка пластыкавай упакоўкі пасля выкарыстання трапляе на палігоны для захоўвання цвёрдых бытавых адходаў або ўвогуле застаецца ў наваколлі. Апошняя найбольш небяспечна для прыроды: здольнасць пластыку раскладацца на мікрапластык дазваляе яму трапляць у харчовы ланцужок праз рыб і жывёл і затым у арганізм чалавека.

Што робіцца для барацьбы з пластыкам у Беларусі, расказалі эксперты.

Новыя аб'екты сарціроўкі і спецыяльная папера

З 2020 года ў нашай краіне рэалізуецца план мерапрыемстваў, скіраваных на паэтапнае змяншэнне выкарыстання палімернай упакоўкі з яе замяшчэннем экалагічна бяспечнай. Гэта 19 мерапрыемстваў па пяці асноўных напрамках: удасканаленне сістэмы абыходжання з адходамі і скарачэнне аб'ёму выкарыстання палімернай упакоўкі, навуковыя даследаванні, выроб і выкарыстанне экалагічна бяспечнай упакоўкі, тэхнічнае рэгуляванне скарачэння імпарту палімернай упакоўкі, інфармацыйна-асветніцкая работа з насельніцтвам. **Максім ТАРАСАЎ, начальнік упраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з**

адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Мінпрыроды, адзначыў:

— Каб павялічыць долю звароту аднаразовай тары, павысіць узровень яе выкарыстання і забяспечыць высокую якасць сабраных другасных рэсурсаў, прадугледжана эканамічнае стымуляванне насельніцтва шляхам укаранення ў 2024 годзе дэпазітнай закладной сістэмы абарачэння спажывецкай упакоўкі. У межах дзяржпраграмы «Камфортнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе» на 2021-2025 гг. вядзецца работа па стварэнні сучасных аб'ектаў па сарціроўцы і выкарыстанні цвёрдыхкамунальных адходаў (ЦКА), у тым ліку палімернай упакоўкі.

Меры па зніжэнні аб'ёму выкарыстання пластыкавай упакоўкі ў Беларусі выклікалі не толькі стварэнне новых вытворчасцяў і ўкараненне новых тэхналогій, але і развіццё ды пашырэнне існуючых вытворчасцяў па вырабу прадукцыі з паперы, кардону, шкла, у тым ліку аднаразовага посуду. Мадэрнізавана дзесяць прадпрыемстваў, пачалося і стварэнне чатырох новых — па вырабу аднаразовага біяраскладальнага посуду і ўпакоўкі з фармаванай целюлозы. А яшчэ новай перспектыўнай вытворчасці спецыяльных відаў паперы — мікракрэпіраванай і мяшэчнага крафту.

Сёння ў рэестры аб'ектаў па выкарыстанні адходаў зарэгістраваныя 173 такія аб'екты. Мінпрыроды ініцыявала падпісанне добраахвотных пагадненняў аб супрацоўніцтве па зніжэнні колькасці пластыку з рытэйлерамі. Вынікам такіх пагадненняў мусяць стаць абмежаванне выкарыстання тонкіх пластыкавых пакетаў і павелічэнне выкарыстання бяспечнай упакоўкі на аб'ектах гандлю.

Абмежаванне — пластыкаваму асартыменту, павелічэнне — папяроваму

— Згодна з Пастановай МАРГ № 42, сёння для выкарыстання забаронена толькі восем відаў найменняў аднаразовага пластыкавага посуду: відэльцы, лыжкі, нажы, палачкі для размешвання напояў, шклянкі аб'ёмам да 300 мл, талеркі, скрынкі (за выключэннем упакоўкі для кулінарных паўфабрыкатаў), кубкі. Дакумент скіраваны на павелічэнне пераходнага перыяду па замене асобных відаў аднаразовага пластыкавага посуду альтэрнатыўнай экатарай, што дазволіць суб'ектам гаспадарання правесці работу па імпарта-замышчэнні ў гэтым напрамку, — **расказала Наталля МЕЛЬНИКАВА, начальнік упраўлення арганізацыі гандлю і грамадскага харчавання Міністэрства антыманапольнага рэгулявання і гандлю.**

МАРГ прыняў таксама Пастанову аб асартыментных пераліках, якая прадугледжвае абавязковую наяўнасць на гандлёвых аб'ектах папяровых пакетаў (ад аднаго да трох найменняў), аднаразовага посуду і сталовых прыбораў з паперы (ад двух да чатырох найменняў). У гэтым жа дакуменце мінімізавана колькасць найменняў пластыкавых пакетаў (з трох да двух) і посуду з гэтага матэрыялу (з чатырох да двух).

На гандлёвых аб'ектах нароўні з пластыкавымі пакетамі рэалізуюцца пакеты з біяраскладальных матэрыялаў на аснове расліннай сыравіны: пакеты-майкі і фасовачныя пакеты. Аднак цалкам пераходзіць на выкарыстанне ў крамах толькі пакетаў з экаматырыялаў не плануецца, паколькі гэта можа адбіцца на якасці абслугоўвання і выклікаць нараканні з боку пакупнікоў. А яшчэ стаць прычынай росту расходаў суб'ектаў гаспадарання і павышэння цэн на тавары.

— Цяпер вытворцы ў значнай меры выкарыстоўваюць упакоўку з палімерных матэрыялаў для малочнай прадукцыі і малака, ёгуртаў, смятаны, тварага, безалкагольных напояў, мінералкі, кандытарскіх, хлебабулачных і макаронных вырабаў. У папяровай упакоўцы прапануюць цукар, муку, аўсяныя камякі, пячэнне, вафлі, гарбату. Вырабы

прадпрыемстваў лёгкай прамысловасці таксама змяшчаюцца ў поліэтыленавыя пакеты. Каб стымуляваць памяншэнне аб'ёму выкарыстання палімернай упакоўкі, варта папулярызаваць экалагічна бяспечную тару і яе шматразовыя функцыі, — **рэзюмавала спецыяліст.**

Этыкеткі, маркіроўка, біяраскладальнасць

— У змяншэнні ўздзеяння адходаў пластыкавай упакоўкі на наваколле, а таксама ў змаганні з аднаразовымі пластыкавымі вырабамі (пакетамі і прадукцыяй з пенапласту) як найбольш праблемнымі, паколькі яны часцей за ўсё сустракаюцца на несанкцыянаваных звалках, зацікаўленая ўся міжнародная супольнасць. У краінах Еўразійскага эканамічнага саюзу дзейнічае тэхнічны рэгламент аб бяспецы ўпакоўкі, які не толькі вызначае адпаведныя паграбаванні, але і ўтрымлівае рэкамендацыі па ахове наваколля, бяспецы жыцця і здароўя людзей, жывёл і раслін, — **заўважыла Ірына ЗАХАРАНКАВА, начальнік аддзела метадалогіі ацэнкі адпаведнасці БелДзіМ.**

— Супрацоўнікі Дзяржстандарта распрацавалі пакет змен № 4 у тэхрэгламент аб бяспецы ўпакоўкі. Першапачаткова праектам змен была прадугледжана забарона на ўспененую ўпакоўку і выкарыстанне вельмі тонкіх пакетаў. Аднак паколькі рэгламент дзейнічае на тэрыторыі ЕАЭС, усе пяць краін пагадзіліся з забаронай толькі выкарыстання полівінілхларыдных этыкетак на ўпакоўках з поліэтылентэрэфталату. Гэта павінна паспрыяць змяніэнню аб'ёмаў упакоўкі, якая не перапрацоўваецца.

Праектам змен прадугледжана маркіроўка ўсёй упакоўкі. Не толькі пустой, якая выпускаецца на тэрыторыі краін ЕАЭС, але і той, што пастаўляецца ў краіны разам з упакаванай прадукцыяй. То-бок імпарцёры будуць абавязаны пазначаць на ўпакоўцы матэрыял, з якога яна выраблена.

У тэхрэгламент уводзіцца тэрмін «біяраскладальная ўпакоўка». Удакладняецца, што калі ўпакоўка цалкам вырабленая з прыродных матэрыялаў

(неламінаваных паперы і кардону, бавоўны, ільну), то яе будуць прымаць як біяраскладальнаю без выпрабаванняў, падкрэсліла спецыяліст.

Тэхрэгламентам плануецца таксама нанясенне знака «біяраскладальная ўпакоўка», які будзе пацвярджаць расліннае паходжанне тары, здольнай раскладацца. Дакумент таксама ўтрымлівае патрабаванне да вырабу ўпакоўкі: яна павінна вырабляцца мінімальным аб'ёмам і ўлічваць памер прадукцыі, а таксама пераважна быць з перапрацоўваемых матэрыялаў.

Зараз праект праходзіць унутрыдзяржаўнае ўзгадненне ў межах пяці краін. Працэдуру ўжо прайшлі Беларусь, Арменія і Кыргызстан. Спецыялісты спадзяюцца, што Расія і Казахстан таксама зробіць гэта сёлета.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара